

MORBI COMPOSITI SIMPLICIS-
SIMI, OBSTRUCTIO, ET
VULNUS.

OBSTRUCTIO.

107. **O**bstructio est obturatio canalıs, transitum tollens liquido, per eum transjiciundo, vitali, sano, vel morboſo, orta ex excessu molıs transiturę supra capacitatem vasis transmissuri.

108. Quę oriuntur ex angustia vasis, magnitudine molıs fluxurę vel utrisque concurrentibus.

109. Angustia vasis fit compressu externo, contractione propria, vel augmento crassitiei in ipsis canalium membranıs.

110. Molecularum moles augetur viscositate fluidi, vel errore loci.

111. Ex utrisque vero a concursu causarum utriusque. (109. 110.)

112. Vasa externe comprimuntur,
¶ a tumore vicino plethorico, inflammato, purulento scirrhoſo, cancroſo, oedematoſo, ampulloſo, steatomatode, atheromatode, meliceride, hydatidico, aneurismatico, varicoſo, tophoſo, pituitoso, calculoso, calloſo.

2. a fractis, luxatis, distortis, distractis-
ve partibus duris, comprimentibus
vasa flexilia.
3. Ab omni causa, quae vasa nimis tra-
hit, & elongat sive tumore; sive pres-
sione partis extra debitum locum po-
sitae, sive vi externa trahente.
4. Ab externis comprimentibus, quo ve-
stes arctae, fasciae, pondus incumben-
tis corporis quieti in unam partem, li-
gaturae &c. pertinent, motus, attri-
tus, amplexus partis ad alia corpora.

113. Contractio vasi propria aucta, ma-
xime spiraliū fibrarū, tum quoque
longarū, cavitatem arctat, oriturque.
1. ab omni causa augente vim elasticam
fibrae, canalis, visceris. (31. 36. 40. 50.
51.) 2. ab tumore vasculorum minorum,
quorum contextu majorum latera & cava
fiunt, nimis impletorum. 3. ab imminu-
ta causa vasa extendente, sive inanitio,
sive inertia fuerit: unde dissecti canales
liquida propria coercent brevi.

114. Augetur crassities in ipsa membra-
na vasis 1. ab omni tumore (112. N. 1.)
orto in iis vasis, quae unita & contexta
membranam efficiunt. 2. ab callis ibidem
factis, cartilagineis, membranosis, osseis
(51.)

115. Partium fluentium moles augetur,
ut

ut immeabilis fiat, vel 1. mutatione figuræ sphaericæ in aliam majori superficie incurrentem in aperturam vasculi; vel 2. adunatis pluribus prius sejunctis in unam massulam.

116. Mutatur figura inprimis, desinente æquabili & undique simul, atque æqualiter, premente pressione moleculæ, proprio elateri jam commissæ, hoc est, languente motu, vel laxato vase, vel minuta copia liquidi.

117. Adunantur moleculæ, quiete, frigore, gelu, exsiccatione, calore, motu circulari violento, & vase forti comprimente, coagulo acido, austero, spirituofo, absorbente, viscositate, oleositate.

118. Errore loci partes fluidi fiunt non meabiles, si in os dilatatum ad basin canalis conici ruit corpusculum finem longe angustiozem tranare non potens. Plethora, motus auctus, rarefactio liquidi, laxatio vasis, dilatationem hanc prae caeteris creant; maxime si his praegressis, statim contraria horum sequuntur.

119. Unde causæ, & natura obstructionis cujuscunque patent.

120. Quæ nata in corpore vivo impedit transitum fluxuræ materiæ; reliqua impingentia sistit; horum actionem excipit;
sub-

subtiliora exprimit; adunat crassiora; vas extendit, dilatat, attenuat solvit; fluidum stagnans condensat; functionem integro fluore oriundam tollit; vasa inde irriganda deplet, siccat; capacitatem vasorum transmittendis liquidis minuit; copiam liquidi, velocitatemque per libera vasa auget; adeoque omnia, quae inde pendere possunt, mala producit.

121. Quare pro diversitate vasis obstructi, & materiae obstructantis, illi effectus (120) variatis apparent phaenomenis.

122. In vasis Sanguiferis arteriosis rubris inflammatio primi generis fit, in arteriosis serosis flavis rubra inflammatio errore loci, vel flava propria illi vasi, calida flava, in Lymphaticis arteriosis dilatatis inflammatio secundi generis flava, errore loci, vel pellucida, calida, propria illi vasi; in arteriosis vasis Lymphaticis majoribus, oedema calidum; in minoribus dolores sine apparente tumore; in pinguis, ossis, medullofis, nervosis, biliosis alia.

123. Qui vero sedem, naturam, materiem, causas, effectus obstructionum, hucusque (107. ad 123.) tradita novit; illi signa, quibus futura, praesensque obstructio, ut & ejus effecta, sciuntur, ignota non erunt.

Aphor.

C

124.

124. Et cognita hac ejus diversitate, difficile non erit, propriam cuique curationem tradere.

125. Nam illa, quae a compressu externo, (112.) indicat ablationem causae prementis, quae, ubi possibilis, petenda ex secutura ejus descriptione.

126. Ea vero, quae ab aucta fibrarum contractione oritur, cognoscitur per signa, quibus visceris, vasis, fibrae nimia contractio scitur; (34. 36. 40. 50. 53.) tum quoque illa, ubi haec contractio a secunda causa (113. No. 2.) per suae causae signa clara; ut et altera, quam inanitioni praegressae adscripsimus. (ibidem. N. 3.)

127. Sanatur haec obstructio (113. 126.) 1. per remedia contractionem nimiam fibrae, vasis, visceris emendantia (35. 36. 38. 54. 55.) 2. maxime, si ipsi affecto loco applicari possit eorum virtus, quod halitus, fomenta, balnea, litus, fomenta efficiunt inprimis. 3. per auxilia, quae vascula, membranas componentia, nimis impleta deplent. Quo evacuantia in genere, sed praeprimis illis vasculis applicata, spectant, quae sunt laxantia, diluentia, resolventia, attenuantia, deterfiva, evacuantia. 4. per illa, quae callositatem factam resolvunt.

128. Verum illa obstructionis species, quae ab hac causa, raro, si unquam, curari potest. Emollientia & laxantia praecipua sunt. Unde mortis patet inevitabilis necessitas, & magna vitae longae per medicamenta parandae difficultas.

129. Illa fluidi ineptitudo ad transeundum per vasa, quae a figura sphaerica amissa pendet, cognoscitur perspectis ejus causis (116.), quippe sensibiles plerumque sunt.

130. Sanatur vero remediis, quibus illa figura redditur. Qualia sunt, quae motum augment per vasa & viscera. Ut stimulantia omnia, & roborantia; tum motus animalis citatior.

131. Liquidi spissior concreta moles, quum oriatur a tam variis & diversis causis (117), etiam pro re nata varia remedia, variam sanandi methodum, requirit: quae diversitas in singulis dein morbis indagata ipsa auxilia, & applicandi modum, dabit.

132. At moles concreta in genere tollitur. 1. motu vasis reciproco. 2. dilutione. 3. attenuante fluido advecto, permisto, moto. 4. Coagulante causaeducta.

133. Reciprocum vasi motum conciliant 1. quae distendentes causas temperant. Ut est venae sectio. 2. quae vasa roborant,

C 2

rant,

rant. (28. 29 45. 46. 47. 49.) 3. frictio, & muscularis motus. 4. stimulantia.

134. Diluit aqua, calida imprimis, si hausta, injecta, exhalans, applicata; atque dein ad loca, ubi solvendum haeret, pulsa fit. Quo derivantia, attrahentia, propellentia spectant.

135. Attenuant 1. aqua, sal mar. gemm. ammon. nitr. borax, fixus alcalinus, volatilis. 4 Sapones ex alcali & oleo nativi, compositi, fuliginosi, volatiles, fixi, bilis. 4. praeparata Mercurialia. Quae ipsa perducuntur ad loca debita per derivantia, attrahentia, propellentia.

136. Causa coagulans educitur attractione alterius fortius trahentis. Sic acida in alcalia, olea in alcalia, &c. trahuntur, quae experimentis Chemicis in primis inveniuntur.

137. Verum quum liquidum in loca aliena pulsam, non penetrabile fit, hincque obstructions creat, producuntur multi, malignique morbi, unde meretur id malum attente perpendi.

138. Scimus id factum, si novimus 1. causas ejus (118.), quae ut plurimum satis observabiles, praegressas fuisse. 2. His dein successisse contrarias. 3. ubi effectus ejus clare cernimus. (120. 121. 122.)

139. Facile quoque est praevidere, quid fiat ex hoc malo posito per ea, quae exposita sunt (120. 121. 122. 123.)

140. Curatio fit 1. impactum retropellendo motu retrogrado in vasa majora. 2. id resolvendo. 3. vasa laxando. 4. suppurando.

141. Impactum retrofertur 1. Evacuando liquorem qui impactum urget, magna, subita S. M. unde nixu contracti vasis retro agitur. 2. frictione ab extremis vasis ad basin.

142. Impactum resolvitur remediis (133. 134. 135. 136. 137.) ante positis.

143. Vasa laxantur remediis (35. 36. 34.) propositis.

144. De Suppuratione dicetur in historia Inflammationis.

DE VULNERE IN GENERE.

145. **V**ulnus est soluta cohaesio recens, cruenta, partis mollis, a corpore duro, acuto, moto, presso, vel resistente.

146. Causa ergo sensibilis ejus est durities, acuties, motus, resistentia instrumenti vulnerantis.

147. Subjectum pars mollis, adeoque, textura vasorum sanguiferorum, serosorum,